

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Dato: 29.05.2012
Deres ref.: 11/763 NBA:amb
Vår ref.: 12/808

Besøksadresse: Gimlemoen 25A, Kristiansand
Direkte tlf:

Saksbehandler: Arthur N. Olsen/Else-
Margrethe Bredland

Else.m.bredland@uia.no

Høringssvar – endringer i lov om folkebibliotek

Universitetsbiblioteket i Agder (UiA) har mottatt høringsnotat «Forslag til endringer i lov om folkebibliotek» og har følgende kommentarer:

Til punkt 2: Harmonisering av bestemmelser for folkebibliotek, skolebibliotek og UH-bibliotek

UiA er tilfreds med at det ikke forslås en felles lov for alle typer bibliotek. Folkebibliotek og UH-bibliotek har ulike formål og ulike eiere. UH-bibliotek forholder seg til lov 1.4.2005 nr 15 om universiteter og høyskoler med forskrifter, med Kunnskapsdepartementet som overordnet ansvarlig.

Sømløshet og lånesamarbeid

UH-bibliotekene er offentlige allment tilgjengelige bibliotek og en del av et velfungerende nasjonalt og internasjonalt biblioteknettverk. Dette kommer til uttrykk ved at samlinger og tjenester er tilgjengelige for allmennheten, og gjennom et godt lånesamarbeid der UH-bibliotekene er nettoleverandører av lån til folkebibliotekene. Dette samarbeidet fungerer godt for bøker i papir og kopier fra papirtidsskrifter, der det etter avtale med Kopinor er mulig å digitalisere og oversende til låntagende bibliotek. Men det paradoksale er at tidsskriftartikler som er i papir kan digitaliseres og sende pr e-post, mens artikler som er digitale må skrives ut på papir og sende som vanlig post.

Lisensavtaler

Høringsnotatet antyder at en løsning på lån av digitale dokumenter kan være avtaler som «organiseres gjennom et samarbeid mellom CRISTIN (...) og Nasjonalbiblioteket» (s 3). Det vil i tilfelle kreve nasjonale lisenser. Nasjonale lisenser for de mest sentrale elektroniske tjenestene har vært på dagsorden i biblioteksektoren gjennom flere år. Etablering av en slik ordning vil kunne sikre effektiv ressursutnyttelse og likeverdig tilgang til viktig informasjon for landets innbyggere.

Open Access

I høringsnotatet påpekes det at «internasjonal satsing på Open Access vil i økende grad gjøre digitalisert, faglig materiale offentlig tilgjengelig, også for folkebibliotekene». Universitetet i Agder har en vedtatt politikk på området, og det forutsettes at vitenskapelig ansatte deponerer sine publikasjoner i UiAs vitenarkiv AURA så sant forlagene avtaler tillater det. Universitetet har også opprettet et publiseringsfond for å dekke kostnader til publisering i tidsskrifter med åpen tilgang. Til tross for stor aktivitet hos mange aktører er likevel overgangen til åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner en prosess som vil ta flere tiår.

Til punkt 3: Justeringer i formålsparagrafen

Bibliotekloven bør avspeile at bibliotekene, både skolebibliotek og folkebibliotek, har et felles samfunnsoppdrag: å bidra til kunnskapsdanning og livslang læring. Å oppøve leseferdigheter og informasjonskompetanse er sentrale oppgaver for skolebibliotekene, men også for folkebibliotekene - mange brukergrupper har behov for tilrettelagte tilbud og ekstra støtte på disse områdene.

UiA mener det er riktig at formålsparagrafen for folkebibliotek justeres slik at den også reflekterer bibliotekenes formidlingsansvar og møteplassfunksjon. UiA ser med tilfredshet at gratisprinsippet fortsatt ligger til grunn.

Til punkt 5: Kompetansekravet

UiA støtter departementets anbefaling om å beholde kompetansekravet i § 5. Skal befolkningen i Norge få gode bibliotektenester er det av avgjørende betydning at alle kommuner har tilgang til bibliotekfaglig kompetanse. UiA er enig i at den generelle dispensasjonsordningen bør fjernes. Dersom en i en kommune ikke får tak i bibliotekfaglig kompetanse, må dette løses gjennom interkommunalt samarbeid.

I høringsnotatet pekes det på at forskriften vil måtte oppdateres slik at kompetansekravet er bedre tilpasset dagens utdanningssystem, som er basert på sammensetning av fag heller enn et gitt studieløp. UiA deler dette synspunktet. Ved utarbeidelse av de nye forskriftene er det viktig at det tas høyde for at ikke bare bachelor i bibliotek- og informasjonsvitenskap fra HiOA og godkjent utdanning fra Tromsø defineres som relevant. I forskriften til gjeldende lov gis det adgang til å godkjenne "kandidat med bachelor- eller høyere grad, med minst 120 studiepoeng bibliotekspesifikke fag i fagkretsen". I veiledende retningslinjer til forskriften er en rekke fag listet opp som bibliotekspesifikke, f. eks litteraturvitenskap, økonomi, administrasjon, ledelse og pedagogikk. Tilsvarende bør forskriften som skal utarbeides etter lovendringen legge til grunn at flere ulike typer utdanning kan kvalifisere for biblioteksjeftstillinger.

UiA tilbyr bachelorprogram i skolebibliotekkunnskap. Fordypningsenheten i programmet består av Skolebibliotekkunnskap 1 (Skolebiblioteket i skolens læringsmiljø, mediekunnskap og kunnskapsorganisering), Skolebibliotekkunnskap 2, barne- og ungdomslitteratur og Skolebibliotekkunnskap 3, informasjonskompetanse og leseutvikling, til sammen 90 studiepoeng. Vi mener at bachelorprogrammet, med fordypningsenheten i skolebibliotekkunnskap i kombinasjon med 30 studiepoeng andre bibliotekrelevante fag (jfr. opplistingen i dagens retningslinjer), vil gi god faglig bakgrunn for biblioteksjefer i kommunene.

Til punkt 7: Lovtekniske endringer

Folkebibliotekloven § 6 Samarbeid mellom folke- og skolebibliotek

Departementet foreslår at bestemmelsen om at det skal være et organisert samarbeid mellom folkebiblioteket og de kommunale skolebibliotekene, regulert gjennom veiledende retningslinjer, fjernes. Begrunnelsen er at det er unødvendig i lovs form å bestemme at to enheter i samme kommune skal samarbeide. Det er dessuten en ubalanse i gjeldende lovverk ved at bestemmelsen bare er hjemlet i bibliotekloven, ikke i opplæringsloven. UiA har forståelse for begrunnelsen og forslaget, men vil understreke at samarbeid mellom folkebibliotek og skolene er vesentlig for å utnytte felles ressurser i kommunene best mulig. Det bør derfor fortsatt oppfordres til samarbeid i forskrifter og retningslinjer fra statlig hold.

Med hilsen

Else-Margrethe Bredland
bibliotekdirektør